

*Hyväksytty vuosikokouksessa
25.3.2019*

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKEKUS

KANNATUSYHDISTYS RY:N
TOIMINTAKERTOMUS

KOSKEN VUOSI 2018

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite:

Matarankatu 4
40100 Jyväskylä

koskeverkko.fi

Painopaikka
Jyväskylä 2019

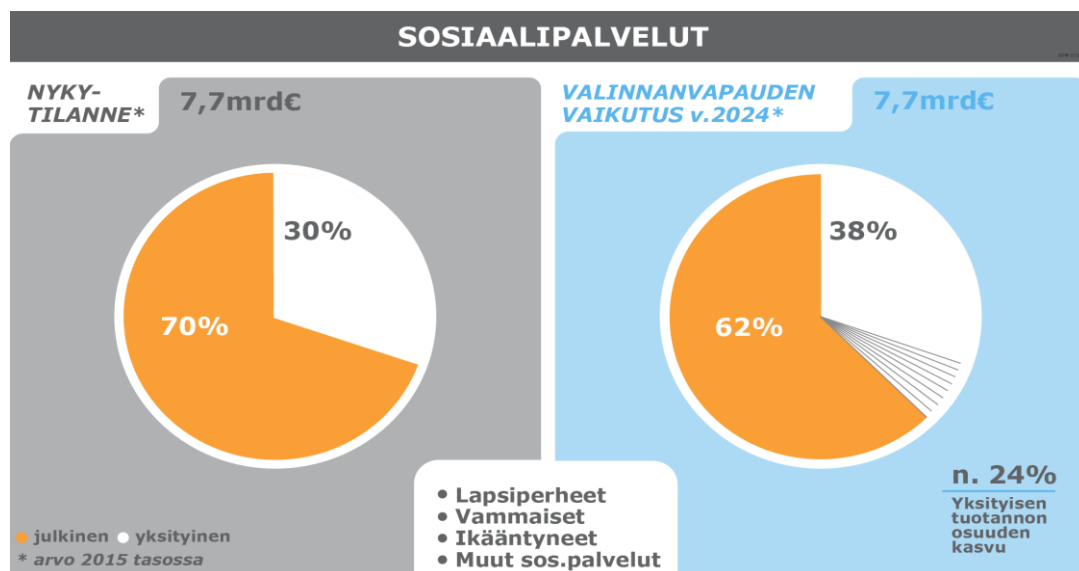
SISÄLLYS

1	SOTE-UUDISTUS SÖI VOIMAVAROJA MUTTA PAKOTTI SOSIAALIHUOLTOA MYÖS ITSETUTKISKELUUN	3
2	KOSKEN ARVOT JA PERUSTEHTÄVÄ	4
3	HALLINTO, HENKILÖSTÖ JA TALOUS	5
	3.1 Kosken kannatusyhdistys ry	5
	3.2 Henkilöstö ja osaamisen kehittäminen	6
	3.3 Kosken talous	7
4	VIESTINTÄ	8
5	KOSKEN TOIMINNAN PAINOPISTEET 2018	10
	5.1 Sosiaalihuoltolaki voimaan – sosiaalihuollon sisäinen integraatio ja paluu perusasioihin	10
	5.2 Sosiaalipoliittinen toiminta sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja eriarvoistumisen vähentämiseksi	11
	5.3 Maakunnallisen kehittämisrakenteen edistämistyö	11
6	KOSKEN PERUSTOIMINTA	12
	6.1 Sosiaalihuollon asiantuntemuksen turvaaminen	12
	6.2 Kosken työryhmät, työkokoukset ja verkostot	13
	6.2.1 Työryhmät	13
	6.2.2 Työkokoukset	14
	6.2.3 Verkostotyö	15
7	KOSKEN PALVELUTOIMINTA	17
	7.1 Sosiaaliasiamiestoiminta	18
	7.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä	19
	7.3 Konsultoiva varhaiserityisopettaja	19
	7.4 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä	20
	7.5 Koulutus ja konsultointi	21
	7.6 Selvitystyöt	22
8	KEHITTÄMIS- JA HANKETOIMINTA	22
	8.1 Kansa-koulu II – Määrämuotoisen kirjaamisen tuki sosiaalialalla	22
	8.2 Palvelupolut kuntoon PAKU	24
	8.3 PRO SOS - Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa	25

8.4	Rainer	26
8.5	Romaniasiaain sosiaali- ja terveydenhuollon osaamiskeskus ROMKE	27
8.6	Yhdessä ei olla yksin – Keski-Suomen kuntien ja järjestöjen hyvinvointiyhteistyö	28
8.7	Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymä KeHO	30
8.8	Hankeyhteistyö	31
8.9	Valmistelussa olleet hankkeet	32
LIITTEET		34
LIITE 1. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n jäsenet joulukuussa 2018		34
LIITE 2. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n hallitus vuosille 2017–2019		35
LIITE 3. Kosken henkilöstö vuonna 2018		36
LIITE 4. Kosken talous vuonna 2018		37
LIITE 5. Kosken julkaisutoiminta vuonna 2018		38

1 SOTE-UUDISTUS SÖI VOIMAVAROJA MUTTA PAKOTTI SOSIAALIHUOLTOA MYÖS ITSETUTKISKELUUN

Toimintasuunnitelmassa vuodelle 2018 pohdittiin sosiaalihuollon yksityistämisen tilannetta sote-uudistuksen yhteydessä STM:n arvioiden pohjalta. Tuolloin todettiin, että sosiaalihuollon palvelujen ulkoistamista tapahtuu kaiken aikaa. Palveluja on ulkoistettu lähes kolmanneksen verran. STM:n ¹ arvio valinnanvapauden vaikutuksesta sosiaalipalveluiden yksityisen tuotannon osuuteen vuoteen 2024 mennessä on 8 % kasvu nykyisestä 30 %:sta.

Kuva 1. Julkisen ja yksityisen sosiaalipalvelun osuus 2015 ja valinnanvapauden toteuduttua (arvio)

Terveydenhuollon yksityisten palvelujen osuus, joka on nykytasossa vain 4 %, on saman arvion mukaan kasvamassa 14 %:iin vastaavana aikana. Tämä kehityskulku on herättänyt laajan julkisen keskustelun, mikä tietenkin on hyvä. Mutta samalla se herättää kysymyksen siitä, miksi sosiaalihuollon yksityiset palvelut ovat olleet niin itsestään selvä asia, ettei niistä ole tarvinnut juuri keskustella. Tosin aiheeseen liittyvä vammaisten asumispalveluita koskeva ”Ei myytävänä” -kansalaisaloite eteni vuoden aikana eduskuntaan. Mutta sen käsittely koki suuria vaikeuksia sote- ja maakuntauudistuksen on-

¹ TEM Sosiaali- ja terveystieteiden seminaari 16.11.2017 Kirsi Varhila: Sote-uudistus ja yritystoiminnan kehitysnäkymät

gelmallisen etenemisen vuoksi. Tätä kirjoitettaessa on edelleen epäselvää, ehtiikö nykyinen eduskunta käsitellä aloitteesta tehtyä lakiesitystä vai raukaako se.

Kosken työryhmissä jatkettiin yhteistyötä sote-maku-valmistelun kanssa tuomalla esille asukkaiden sosiaalisia ja kokonaisvaltaisen tuen tarpeita. Vuoden loppupuolella sovittiin Keski-Suomi 2021 -hankkeen kanssa sosiaalityön selvityksestä, jossa kaksi kokenutta sosiaalityöntekijää – johtava sosiaalityöntekijä Sanna Hänninen Hankasalmeilta ja lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä Matleena Ullner Koskesta – määrittelevät sosiaalityön eri alueiden palvelut, palveluiden myöntämiskriteerit ja kokoavat aiheeseen liittyvät maakunnan sopimukset. Lisäksi yhteistyössä päätettiin ulkopuolisen selvityksen tilaamisesta maakunnan vammaispalvelujen tilanteesta.

Vuoden 2018 mittaan Kosken toiminnassa korostui yhä selvemmin asukkaiden ja asiakkaiden rooli sosiaalipalvelujen kehittämisessä ja arvioinnissa. Tätä toteutettiin eri hankkeissa, seminaareissa ja työpajoissa. Kun asiakkaat ja kansalaiset ovat mukana kehittämistyössä, pysyy fokus selkeämmin toiminnan vaikuttavuudessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus-, koulutus- ja kehittämistoimintaa koskeva rakenteellinen työ ei vuoden 2018 aikana edistynyt Keski-Suomessa. Sen sijaan Kosken omassa toiminnassa toteutettiin merkittävä romaniasioiden TKI-toimintaa koskeva tutkimus- ja selvityshanke, jolla pohjustettiin romanioiden sosiaali- ja terveydenhuollon osaamiskeskus ROMKE:n perustamista Kosken yhteyteen. Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymän KeHO:n toiminta piti yllä virkeää TKI-verkostoa. Myös osaamis- ja tukikeskustoiminnan kehittämisen yhteydessä saatiin kehitettyä uutta erityisen vaativan tason integroitua palvelu- ja TKI-järjestelmää sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

2 KOSKEN ARVOT JA PERUSTEHTÄVÄ

Kosken toiminta perustuu **avoimuuteen, luotettavuuteen ja yhdenvertaisuuteen**. Pyrimme elämään todeksi ja edistämään näitä arvoja kaikessa toiminnassamme – niin omassa perustyyössämme, palvelutoiminnassamme, hanketyössämme kuin yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössämmekin.

Avoimuudella tarkoitamme sitä, että:

- Toimintamme ja keskustelufoorumimme ovat avoimia kaikille sosiaalialan ammattilaisille ja muille toimijoille.

- Kokoamamme, tuottamamme ja välittämämme tieto on kaikkien saatavilla ja siten hyödynnettävissä ja parannettavissa.
- Olemme avoimia uusille ideoille ja ajatuksille ja kuuntelemme muita ihmisiä, organisaatioita ja yhteisöjä.

Luotettavuus tarkoittaa sitä, että:

- Teemme sen, mitä lupaamme ja teemme sen niin hyvin kuin osaamme.
- Kosken jakama ja välittämä tieto on pätevää ja luotettavaa.

Yhdenvertaisuutta toteutamme Kosken työssä:

- Rohkaisemalla alan ammattilaisia, asiakkaita ja järjestötoimijoita osallistumaan ja tuomaan esille ajatuksia koulutustaustasta, ammatti- tai organisaatioasemasta riippumatta. Kohtelemme kaikkia alan toimijoita yhtä arvokkaina.
- Siten, että toimintamme tähtää yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentämiseen ja kaikkien kansalaisten tasa-arvon edistämiseen.

Arvojen pohjalta kiteytetty Kosken perustehtävä:

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on maakunnallinen, vakiintunut, joustava ja arvostettu sosiaalialan kehittämissyhteisö ammattilaisille ja muille toimijoille.

3 HALLINTO, HENKILÖSTÖ JA TALOUS

3.1 Kosken kannatusyhdistys ry

Koskea hallinnoi Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry. Yhdistyksellä oli 46 jäsentä joulukuussa 2018. Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö liittyi kannatusyhdistyksen jäseneksi Kosken hallituksen päätöksellä 21.2.2018. Jäsenistöstä poistui Keski-Suomen sosiaaliturvayhdistys ry lakkauttamisen vuoksi. Luettelo yhdistyksen jäsenistä on toimintakertomuksen liitteenä (LIITE 1).

Kosken hallitus kokoontui vuoden aikana 5 kertaa. Lisäksi pidettiin hallituksen ja Kosken työntekijöiden yhteinen strategiatilaisuus 14.11.2018. Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 27.3.2018. Hallituksen puheenjohtajana toimi Päivi Kalilainen ja varapuheenjohtajana Kati Närhi. Keski-Suomen Kehitysvammaisten tukipiiri ry vaihtoi vuoden aikana varajäsentään. Hallituksen nykyinen kokoonpano liitteenä. (LIITE 2). Esittelijänä toimi Kosken johtaja ja sihteerinä suunnittelija.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ei ole antanut lähipiirille avustuksia ja muita osittain tai kokonaan vastikkeettomia taloudellisia etuja. Yhdistyksellä ei myöskään ole lähipiirin kanssa tilinpäätöksessä esitettyjen maksettujen korvausten lisäksi muita taloudellisia toimia.

3.2 Henkilöstö ja osaamisen kehittäminen

Kosken kehittäjäyhteisön muodostivat Kosken palkkaamat työntekijät ja Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socomin työntekijä (LIITE 3) sekä samoissa tiloissa työskentelevät järjestötoimijat mm. Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö, Sininauhaliitto sekä Suomen Kasper ry. Koskessa oli harjoittelussa useita sosiaalityön yliopisto- ja sosionomi AMK -opiskelijoita sekä yksi kansainvälinen yliopistoharjoittelija. Koskella on hyvä maine opiskelijoiden keskuudessa haluttuna harjoittelupaikkana ja tulijoita olisi ollut enemmän kuin tarjolla olleita harjoittelupaikkoja. Mikäli emme pystyneet tarjoamaan harjoittelupaikkaa juuri opiskelijan ensisijaiseen kiinnostuksen kohteeseen tai pyydettyinä aikana, ehdotimme yhteistyökumppanejamme harjoittelupaikkavaihtoehdoksi.

Kosken henkilöstössä tapahtui muutamia muutoksia sekä palvelu- että hanketoiminnoissa. Saimme uuden lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän maaliskuussa. Hanketehtävissä aloitti kaksi työntekijää, toinen vanhempainvapaan sijaisuudessa, toinen uudessa hankkeessa. Lisäksi hankkeissa työskenteli osa-aikaisia työntekijöitä. Yksi hanke päättyi vuoden aikana. Vuoden 2018 lopussa Koskessa työskenteli 11 henkilöä.

Työyhteisön toiminnan turvaamiseksi kaikki toimintasuunnitelmaan kirjatut asiat – ja enemmänkin – toteutuivat:

- Työyhteisön kuukausikokoukset järjestettiin 10 kertaa vuoden aikana sekä lukuisia muita vapaamuotoisia yhteisiä tapaamisia eri teemojen ympärillä
- Kosken työntekijöiden kanssa käytiin vuosittaiset kehityskeskustelut.
- Työntekijöillä oli mahdollisuus työnohjaukseen ja sitä käytettiin
- Työhyvinvointia tuettiin järjestämällä kesä-, loka- ja joulukuussa työyhteisölle tilaisuuksia kulttuurin, liikunnan ja yhdessä tekemisen parissa. Lisäksi syksyllä aloitettiin työyhteisön yhteisruokailut.
- Keväällä työterveys Aalto arvioi työntekijöiden työergonomiaa, jonka pohjalta tehtiin tarvittavat muutokset ja hankinnat. Kaikilla koskelaisilla on käytössään sähköpöydät istumisajan vähentämiseksi ja mahdollisuus taukoliikuntaan mm. ovirekin ja kuminauhojen avulla.

- Työntekijöiden ja opiskelijoiden perehdyttämiseen kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota uusien työntekijöiden taloon tulon myötä
- Suunnittelija uusi elokuussa EA 1 -korttinsa
- Osallistuimme Ota lapsi töihin -päivään 23.11.

Työntekijät osallistuivat koulutussuunnitelman mukaisiin sekä muihin osaamista kehittäviin koulutuksiin. Koko henkilöstölle yhteinen koulutus oli Kilpisjärvellä 21.–23.8. järjestetyt valtakunnalliset osaamiskeskukspäivät. Lisäksi koskelaisia osallistui muihin valtakunnallisiin tilaisuuksiin, mm. Valtakunnallisille aikuissosiaalityön päiville 24.–25.1. Turussa, Sosiaali- ja terveysjohdon neuvottelupäiville Helsingissä helmikuussa, Sosiaalialan asiantuntijapäiville 5.3. Jyväskylässä ja järjestöjen Kohtaamispaikkapäiville 26.–27.4. Tampereella.

Koske jatkoi työntekijöidensä koulutautumisen tukemista: ammatilliseen erikoistumiskoulutukseen liittyvät lähipäivät sisällytettiin oman osaamisen kehittämisen koulutussuunnitelmaan samoin kuin muut pidempikestoiset, opintopisteitä kerryttävät ammatilliset koulutukset. Kosken työntekijöitä otti osaa myös Tekoälyhaasteeseen².

3.3 Kosken talous

Keski-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskukselle kertyi tilikaudella 2018 toimintatuottoja yhteensä 471 324 €, mikä oli noin 16 % edellisvuotta (562 078 €) vähemmän. Budjetoidusta tuottotavoitteesta jäätin 53 588 euroa. Varsinaisten toimintatuottojen lisäksi STM:n perusrahoitusta tuloutettiin 144 862 euroa (LIITE 4).

STM:n yleisavustuksen lisäksi toiminnan rahoitus koostui kirjanpidollisesti 14 (16 v. 2017) eri seurantakohteen tuotoista. Yleisavustuksen lisäksi kohteet jakautuivat edellisvuosien tavoin palvelu-, koulutus-, konsultointi- sekä hanketoimintaan. Rahoitusosuudet jakaantuivat v. 2015–2018 seuraavasti:

	Tot 2018	Tot 2017	Tot 2016	Tot 2015
YLEISAVUSTUS	144 862	144 969	145 853	116 479
PERUSTOIMINTA	14 729	17 758	36 376	41 098
PALVELUTOIMINTA + KOULUTUS JA KONSULTOINTI	161 995	245 891	241 408	262 549
PROJEKTITOIMINTA	294 600	298 429	151 593	139 984

² Koulutetaan yhdessä prosentti Suomen väestöstä – ota #tekoalyhaaste vastaan
<https://www.elementsofai.com/tekoalyhaaste>

Toiminnan luonteen mukaisesti henkilöstömenot muodostivat suurimman kulukokonaisuuden, 73% kokonaismenoista. Palkka- ja sosiaalimaksuja kertyi 450 064 €, missä oli 4 % vähennys edellisvuoteen. Palkkatilastoinnin mukaan bruttotyöpäiviä kertyi 2268, mistä kertyi 8,72 henkilötyövuotta (8,93).

Toimitilavuokria maksettiin 53 404 euroa, mikä oli edellisvuoden tasoa. Muita toimintamenoja kertyi 111 574 euroa (-17,5%) Kokonaismenoja kertyi 615 042 € (-6,5%). Budjettiin nähden kokonaiskuluissa tuli säästöä 6,5 %. Kokonaistulos verojaksotuksen jälkeen oli 550,55 euroa.

Yhdistyksen keskimääräinen maksuvalmius pysyi kuukauden minimikassa-vaateen ylipuolella. Tilikauden päättyessä likvidit varat ja saamiset olivat yhteensä 268 262 €, mikä oli kaksinkertainen velkoihin nähden. Varojen ja velkojen suhdetta voi pitää erinomaisena. Tilikaudella ei toteutettu pitkäaikaisia investointeja. Taseen loppusumma päättyi 268 262 euroon. Oman pääoman osuus taseen loppusummasta oli 53,9 %

Kosken tilikauden 2017 veroilmoituksen yhteydessä jätettiin elinkeinotoiminnan tuloa koskeva verohuojennushakemus. Tähän saatiin päätös 16.10.2018. Päätöksen mukaan toiminta on kokonaisuutta arvioiden yleishyödyllistä, mutta koulutus- ja konsultointitoimintaa lukuun ottamatta verohuojennuksen myöntäminen aiheuttaisi ”vähäistä suurempaa haittaa vastaavaa toimintaa harjoittaville elinkeinoharjoittajille”. Päätöksen perusteella on tuloslaskelmaan kirjattu palvelutoimintojen tuloveroa 535,08 euroa.

4 VIESTINTÄ

Kosken viestinnän tavoitteena oli ulkoisen viestinnän ajantasaisuus, selkeys ja tehokkuus sekä työyhteisön sujuva tiedonkulku ja hyvän hengen ylläpito sekä sähköisten viestikanavien ja teknologian hyödyntämisen vahvistaminen jokapäiväisessä toiminnassa. Viestinnällä varmistetaan Kosken arvojen – avoimuuden, luotettavuuden ja yhdenvertaisuuden – toteutuminen.

- Kosken *viestintäsuunnitelma* päivitettiin henkilöstölle pidetyn someviestintäkoulutuksen jatkona.
- Tärkeimpiä tiedotuskanavia olivat eri verkostoille lähetettävä *sähköposti*, *Kosken kotisivut*, niillä olevat uutiset ja *tapatumakalenteri* sekä keväällä 2018 uudistettu *sähköinen uutiskirje*.
- *Facebook*-sivu muutettiin nimelle KOSKE – Sosiaalialan osaamiskeskus ja sillä jatkettiin alan yleisten ajankohtaisten uutisten julkai-

semista ja Kosken toiminnasta tiedottamista. Kosken käyttöön otettiin uusi sosiaalisen median kanava, *Twitter*, nimellä *@KeskiSuomenoske*. Kosken henkilöstö kommentoi ja seuraa ajankohtaisia aiheita Twitterin kautta. Facebook oli käytössä myös Yhdessä ei olla yksin-, PRO SOS- ja Palvelupolut kuntoon -hankkeilla. Yhdessä ei olla yksin -hanke hyödynsi *Instagramia* #suttonnähty-kampanjassaan.

- Koske rekisteröityi toimijaksi Yhdistystori.fi-alustalle järjestönäkyvyyden kasvattamiseksi. Sivustoa hyödynsi erityisesti Yhdessä ei olla yksin -hanke.
- *Skype for Business* -videoneuvotteluyhteyksiä käytettiin yhä useammassa Kosken järjestämässä tilaisuudessa. *Arctic Connect* -videoneuvotteluohjelmistosopimus pidettiin voimassa mm. salatun yhteyden sekä ministeriöiden tavoitettavuuden vuoksi. Kosken työntekijät hyödynsivät etäyhteyksiä osallistumalla niillä muiden järjestämiin tilaisuuksiin.
- Kosken sähköinen työskentelyalusta ja arkisto, *Arkei*, oli kaikkien työntekijöiden käytössä. Sähköisessä yhteistyöskentelyssä käytettiin myös *Office 365* -ohjelmia.
- Palvelutoiminnoissa lisättiin digitaalisten, tietoturvallisten asiointikanavien vaihtoehtoja:
  - Master-ryhmän, lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän ja sosiaaliamiehen asiakaskäyttöön avattiin toukokuussa laiteriippumaton videoneuvotteluyhteys *TrueConnector*
  - Samoille palvelutoiminnoille avattiin joulukuussa 2018 tietoturvallinen sähköpostiyhteys Turvaposti
  - Sosiaaliamiehen tietoturvallisten asiointipalvelun käyttö *Suomi.fi*-portaalin kautta jatkui
- Yhdessä ei olla yksin -hankkeessa testattiin verkkokeskustelualusta *Discordia* ryhmätoiminnan toteuttamisessa hyvin tuloksin.
- Työntekijöiden kannanottoja ja haastatteluja julkaistiin sekä printtimediaissa että radiossa
- EU:n tietosuoja-asetuksen voimaantulon myötä Kosken rekisteriseloste päivitettiin

Vuoden 2018 julkaisutoiminta

Toimintavuoden aikana julkaistiin kaksi Kosken raportteja -sarjan julkaisua. Lisäksi sosiaaliamies ja suunnittelija olivat kirjoittajina yhdessä Jyväskylän yliopiston julkaisussa ja johtaja koosti Itä- ja Keski-Suomen YTA-alueen vammaisOT-keskuksen työskentelyraportin (LIITE 5).

5 KOSKEN TOIMINNAN PAINOPISTEET 2018

5.1 Sosiaalihuoltolaki voimaan – sosiaalihuollon sisäinen integraatio ja paluu perusasioihin

Vuoden 2018 toimintasuunnitelmassa asetettiin keskeiseksi painopisteeksi sosiaalihuollon sisäisen integraation ja uuden sosiaalihuoltolain mukaisen toiminnan vahvistaminen. Uudesta sosiaalihuoltolaista ei ole vielä tullut sitä laaja-alaista yleislakia, joksi se on tarkoitettu. Lain edellyttämästä ennaltaehkäisevästä, asiakaslähtöisestä ja peruspalveluja painottavasta toimintakulttuurista ei vielä ole tullut yleistä työskentelytapaa. Laki nostaa esiin myös sosiaalihuollon sisäisen integraatiotarpeen. Alalla on viime vuosina kehitetty voimallisesti erityisosaamista ja rakennettu myös organisaatioita sen varaan.

Vuonna 2018 järjestettiin osana PROSOS-hanketta suosittu sosiaalihuoltolakikoulutus, jonne kouluttajaksi saatiin lain kirjoittaja Lotta Hämeen-Anttila. Koulutus videoitiin ja se on edelleen katsottavissa YouTubessa³. Sosiaalihuoltolain ensisijaisuutta ja sen mukaista toimintaa sekä palvelujen organisointia on käsitelty lähes kaikissa Kosken työryhmissä, hanketyöpajoissa ja keskustelukahviloissa. Sosiaalihuollon kokonaisvaltainen työote näyttää unohtuneen erikoistuneen ja sektoroituneen sosiaalihuollon vallatessa alaa. Vuoden mittaan uutta sosiaalihuoltoa ja sosiaalityötä pohdittiin ja mallinnettiin useissa maakunnallisissa ja valtakunnallisissa tilaisuuksissa. Ministeri Saarikon koolle kutsuman sosiaalityön pyöreän pöydän pohjalta lähti liikkeelle Sosiaalityön tulevaisuus -selvitys, joka valmistuu maaliskuussa 2019. Sen eräs tähtäin on hallitusneuvotteluissa keväällä 2019.

Sosiaalihuollon ja sosiaalityön kysymysten pohdinta on ollut erityisen hyödyllistä sote-uudistuksen toimeenpanossa. Koska sosiaalihuolto toimii Keski-Suomessa edelleen kuntapohjalta, on yhteisesti pohdittu, miten 17 eri järjestäjän mallista siirrytään sujuvasti alueelliseen toimintaan. Tätä työtä tehtiin vuonna 2018 lukuisissa hankkeissa ja osana Kosken perustoimintaa.

---

³ <https://www.youtube.com/watch?v=9uHHv52w3Ig&feature=youtu.be>

Myös syksyllä 2018 aloitettu sosiaalityö maakunnassa -selvitys palvelee tätä tarkoitusta.

5.2 Sosiaalipoliittinen toiminta sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja eriarvoistumisen vähentämiseksi

Vuonna 2018 Koske työskenteli sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi erityisesti Yhdessä ei olla yksin -hankkeen avulla. Tämä maakunnallinen hyvinvointiyhteistyöhanke on toiminut yksinäisyyden ja osallisuuden esteiden vähentämiseksi yhteisösosiaalityön keinoin. Se on verkostoinut ja voimaannuttanut maakunnan toimijoita useilla eri keinoilla, mm. järjestämällä järjestöjen yhteistapaamisia, yhteisruokailuja, työpajoja ja osallisuusklinikoita. Hanke on työskennellyt erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten asunnottomien, vankien tai maahanmuuttajien, kanssa työskentelevien järjestöjen ja ammattilaisten sekä kansalaisten yhteensaattamiseksi. Hankkeen tähänastiset löydökset korostavat kynnyksettömän kohtaamispaikan ja asukkaiden omiin yhteisöihin menemisen merkitystä. Lisäksi tarvitaan yksilöllistä kohtaamista – kaikki eivät hyödy ryhmätoiminnoista.

Toinen merkittävä asia vuonna 2018 on ollut PROMEQ-hankkeen (Osallista terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen) tulosten seuraaminen ja keskustelu tutkijoiden kanssa. Yhteistyössä järjestetty alueseminaari toi paljon aineistoa maakunnan hyte-työhön ja sosiaalipoliittiseen keskusteluun. Vuoden 2019 aikana hanke tuottaa politiikkasuosituksia, joiden pohjalta voidaan jatkaa kehittämistyötä.

Vuonna 2018 sosiaaliasiamiehen työtä värittä yhä voimakkaampi pyrkimys nähdä työ osana rakenteellista sosiaalityötä – varsinkin raportointi, jota on Koskessa pyritty kehittämään vuosi vuodelta paremmin maakunnan väestön asemaa ja sosiaalisia oikeuksia kuvaavaksi. Vuonna 2018 tähän voitiin liittää yhteistyö yliopiston it-tiedekunnan kanssa. Yhteisessä hankkeessa kehitettiin keinoja, joilla voidaan opettaa tekoälyä lukemaan ja tunnistamaan SAM-raportoinnista merkittäviä painotuksia, trendejä ja riskejä. Tässä tehtiin urauurtavaa työtä.

5.3 Maakunnallisen kehittämisrakenteen edistämistyö

Kuten aiemmin todettiin maakunnallinen tutkimus-, koulutus- ja kehittämisrakenne ei vuonna 2018 edennyt. Sote- ja maakuntavalmistelun johdossa katsottiin, että tämän työn aika ei vielä ole. Sen sijaan KeHO jatkoi aktiivista toimintaansa, joka oli jakautunut tutkimus-, koulutus-, innovaatio-, hanke- ja viestintäryhmiin. Koske toimi ohjaus-, tutkimus-, koulutus- ja viestintäryhmässä sekä osallistui verkostotapahtumiin. Varsinkin tutkimusryhmäs-

sä vietiin eteenpäin KeHO:n ajatusta Keski-Suomesta hyvinvointitutkimukseen erikoistuneen alueena 5 + 1 -konseptilla⁴.

Osana Lapset ja perheet -kärkihanketta kehitettiin osaamis- ja tukikeskusmallia. Sillä turvataan kaikkein vaativinta hoitoa ja apua tarvitsevien lasten ja perheiden auttaminen sekä tätä tukeva TKI-toiminta. Tästä suunnittelutyöstä vastasivat sekä maakunnallinen ja yhteistyöalueen laajuinen että valtakunnallinen työryhmä. Marja Heikkilä toimi näissä kaikissa. Työryhmissä luotiin luonnos uudesta integroidusta toimintamallista sekä YTA-alueelle että valtakunnallisesti. Valtakunnallinen työryhmä jatkaa osin uudella kokoonpanolla vuosina 2019–2020. Kehitystyö on riippumaton sote-makuudistuksesta. Työssä on erittäin keskeistä TKI- ja koordinaatiotoiminta. Siinä luodaan myös sosiaalihuollolle uutta tutkimus- ja kehittämisrakennetta ja lainsäädäntöä.

6 KOSKEN PERUSTOIMINTA

Osaamiskeskusten perustoiminnan valtionrahoitus pysyi osaamiskeskusjohtajien myötävaikutuksella jälleen entisellä tasollaan, 3 miljoonassa eurossa. Kuten aiemminkin on todettu, perustoiminnan rahoitus on silti vähäinen suhteessa osaamiskeskusten lakisääteisiin tehtäviin ja sote-uudistuksen tavoitteisiin sosiaalialan rakenteen maakunnallistamisesta.

6.1 Sosiaalihuollon asiantuntemuksen turvaaminen

Kosken tärkein sosiaalipoliittinen vaikuttamistehtävä muotoiltiin vuodelle 2018 seuraavasti:

pitää esillä väestön tarpeita vastaavaa sosiaalialan asiantuntemusta, alan ammattilaisia, heidän osaamistaan sekä sen kehittämisen tärkeyttä ja sosiaalisen hyvinvoinnin merkitystä ja edellytyksiä.

Uudella muotoilulla haluttiin vahvistaa kuntalaisten tarpeista lähtevää vaikuttavaa sosiaalialan työtä ja sen kehittämistä Kosken kaikissa toiminnoissa, niin perus-, palvelu- kuin hanketyössä.

---

⁴ <https://www.kehofinland.fi/wp-content/uploads/2018/06/KeHO-esitys-final.pdf>

6.2 Kosken työryhmät, työkokoukset ja verkostot

Koske jatkoi maakunnan ammattilaisille ja muille kiinnostuneille avoimien foorumien koordinoitua. Kosken työryhmissä ja työkokouksissa keskityttiin eri sisältöalueiden ajankohtaisten asioiden pohtimiseen sekä yhteiseen kehittämiseen ja ne toimivat osana maakunta- ja sote-uudistuksen kehittämistyötä.

6.2.1 Työryhmät

1. Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus- ja tutkimusyhteistyöryhmä

- Työryhmä kokoontui vuoden aikana vain kerran. Maaliskuun kokouksessa aiheena oli maakunnan tutkimus-, koulutus- ja ennakointirakenteen suunnittelu vertaiskehittämisen näkökulmasta Uudenmaan valmisteluun verraten. Jatkosuunnitelma Keski-Suomen TIKKE-toiminnan valmistelua seuraavana työryhmänä ei toteutunut TIKKE-valmistelun jäätyä kevään jälkeen tauolle. Tämän vuoksi työryhmää ei kutsuttu syksyllä koolle. Tutkimus-, koulutus- ja kehittämisyhteistyötä suunnattiinkin voimakkaammin KeHO:n toimintoihin, joissa suurin osa työryhmän jäsenistä olivat myös osallisina. Puheenjohtajina toimivat Jyväskylän yliopiston sosiaalityön yksikön professorit Mikko Mäntysaari ja Marjo Kuronen. Sihteerinä toimi Kosken suunnittelija.

2. Keski-Suomen vammaispalvelutyöryhmä

- Työryhmä keskittyi viidessä kokouksessaan suunnitellusti sote- ja maakuntavalmisteluun. Työn alla olivat mm. maakunnallinen asunnonmuutostöiden ohjeistus, järjestämissuunnitelman vammaispalvelujen sekä asiakas- ja palveluohjauksen osiot sekä LAPE-muutosohjelman osaamis- ja tukikeskustoiminnan suunnittelu vaativien vammaispalvelujen sekä VIP-verkoston osalta. Syksyllä työryhmän osallistujajoukko laajeni uusilla järjestötoimijoilla. Puheenjohtajana jatkoi Mirva Vesimäki Äänekoskelta ja varapuheenjohtajana Armi Lehtinen Jämsästä. Sihteerinä toimi Kosken suunnittelija.

3. Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä

- Työryhmä kokoontui vuoden aikana neljä (4) kertaa. Työskentely keskittyi KSLAPE-hankkeen teemoihin sekä maakunnan sote-

valmisteluun. Puheenjohtajana toimi Anu Huovinen MLL:sta ja sihteerinä Matleena Ullner Koskesta.

4. Keski-Suomen päihde- ja mielenterveystyöryhmä

- Ei kutsuttu koolle vuoden aikana. Työryhmän jäsenten asiantunte-
mista hyödynnettiin Meijän Mieli -hankevalmistelussa.

6.2.2 Työkokoukset

Koske järjesti vuoden 2018 aikana seuraavat maakunnalliset työkokoukset:

1. Varhaiskasvatusjohtajien ja tutkijoiden työkokous

- 3.5. järjestetyn työkokouksessa tutustuttiin yliopiston varhaiskasva-
tushankkeisiin, pohdittiin Lea Pulkkisen alustamana varhaiskasva-
tusta ja esiopetuksen uudistusta sekä saatiin tietoa KSLAPE-
teemoista, kuten perheystävälliset työpaikat, perhekeskustoiminta-
malli ja digitaalinen perhekeskus sekä VIP-verkosto.

2. Kuraattorien ja koulupsykologien työkokous

- Järjestettiin 12.6. Onerva Mäen koulussa. Alun perin kuraattoreille
suunnattu työkokous laajeni KSLAPE-yhteistyön myötä koskemaan
myös koulupsykologeja. Ohjelma suunniteltiin yhteistyössä
KSLAPE:n sekä kuraattoreista ja koulupsykologeista koostuvan
työryhmän kanssa. Päivässä korostui oppilashuollon yhteistyö ja ai-
heet nousivat ajankohtaisista LAPE-kehittämisteemoista. Näitä oli-
vat mm. oppilaitosten hyvinvointityö, yhteisöllisen työn esimerkkejä
kunnista ja kehittäminen toisella asteella, VIP-verkosto, Luo luot-
tamusta, suojele lasta.

3. Sosiaali- ja terveysjohdon työkokous

- Työkokouksia pidettiin seitsemän (7). Kokousten tarkoituksena oli
sote- ja maakuntauudistuksen jatkovalmistelu. Ne järjestettiin yh-
teistyössä Keski-Suomen sotevastuuvalmistelijoiden kanssa.

4. Vammaispalveluista vastaavien työkokous

- Ei kutsuttu koolle vuoden aikana

5. Vanhustyön johdon ja ympärivuorokautisesta hoidosta vastaavien / yksiköiden esimiesten työkokous

- Työkokouksia pidettiin kevään aikana kolme (3). Ne suunniteltiin yhteistyössä I&O-muutosagentin ja sote-/maku johtoryhmän vanhuspalvelujen vastuuvalmistelijan kanssa. Tavoitteena oli tukea maakunnan sote-valmistelua vanhuspalvelujen näkökulmasta. Työkokouksen jatko jäi odottamaan sote-lakien hyväksymistä. Syksyllä ei kokousta kutsuttu koolle.

6.2.3 Verkostotyö

Koske toimii linkkinä sosiaalialan valtakunnallisen ja alueellisen kehittämistoiminnan välillä ja kokoaa alueellisia verkostoja tarpeen mukaan koolle. Verkostotyö on keskeinen osa toimintaa.

Valtakunnallisiin ja kansainvälisiin tilaisuuksiin, neuvottelu- ja lautakuntiin sekä työryhmiin osallistuminen

- Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan valtakunnallinen neuvottelukunta, kannatusyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja Päivi Kalilainen, varajäsen hallituksen vpj. Kati Närhi.
- Osaamiskeskusjohtajien kuukausittaiset työkokoukset, Marja Heikkilä
- Osaamiskeskussuunnittelijoiden verkosto, Sivi Talvensola
- Osaamiskeskusten sosiaaliasiamiesten verkosto, Eija Hiekka
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta, Marja Heikkilä, varajäsen
- Valtakunnallinen aikuissosiaalityön työryhmä, Marianne Kuorelahti, Marja Heikkilä, Sivi Talvensola
- Maakunnallistuvat vammaispalvelut -valtakunnallinen verkosto, Sivi Talvensola, Marja Heikkilä
- Lasten ja perheiden muutosohjelma LAPE-kärkihankkeen valtakunnalliset suunnittelutyöpajat, Matleena Ullner
- Valtakunnallinen osaamis- ja tukikeskus OT-suunnittelutyöryhmä, Marja Heikkilä
- Valtakunnalliset aikuissosiaalityön päivät 24.–25.1. Turku, Marianne Kuorelahti ja Sivi Talvensola
- TerveSOS-päivät 8.–9.5. Hämeenlinna, osaamiskeskusten yhteinen esittelyosasto, Sirpa Pekkarinen

- ESN:n (European Social Network) kesäseminaari Sevilla, Espanja 28.–30.5.2018 Marja Heikkilä (Huoltaja-säätiön delegaatiossa, matkaraportti <http://www.huoltaja-saatio.fi/matkaraportit/>)
- Kirjaamisvalmentajien valtakunnallinen kesäseminaari 14.6. Helsinki, Sivi Talvensola, Riikka Rantanen
- Valtakunnalliset osaamiskeskuspäivät 21.–23.8. Kilpisjärvi, kaikki Kosken työntekijät
- Rakenteellinen sosiaalityö ja viestintä 8.11. Kuopio, Sivi Talvensola ja Eija Hiekka

Maakunnallisiin verkostoihin osallistuminen:

- Maakunnan yhteistyöryhmä MYR. Kosken nimettynä edustajana Marja Heikkilä (varajäsen Jari Ketola)
- Keski-Suomen järjestöareena, Marja Heikkilä, Sirpa Pekkarinen
- Maakunnallinen osallisuusfoorumi, Sirpa Pekkarinen, Marianne Kuorelahti

Ohjaus-, kehittämis- yms. ryhmiin osallistuminen:

- Maakunnallinen hyvinvointiryhmä, Marja Heikkilä
- Keski-Suomen vaikuttavat järjestöt -hanke, ohjausryhmä, Marja Heikkilä
- YTA-alueen Tutkimus-, koulutus- ja kehittäminen -työryhmä, Marja Heikkilä
- KSLAPE-hankkeen ohjaus- ja työryhmät, Marja Heikkilä, Matleena Ullner
- Itä-Suomen yliopiston hallinnoima Osallistava terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen – PROMEQ hankkeen yhteiskunnallinen neuvonantajaryhmä, varapuheenjohtaja Marja Heikkilä
- Itä- ja Keski-Suomen SOTE-ICT-kehitystyöryhmä, Marja Heikkilä / Riikka Rantanen
- Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymä KeHO verkoston ohjaus-, hanke-, innovaatio- ja tutkimustyöryhmät, Marja Heikkilä, koulutus- ja viestintätyöryhmät Sivi Talvensola
- Keski-Suomen Hyvis-portaalia kehittävä AlueMuru-työryhmä, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Riikka Rantanen / Sivi Talvensola

- Jyväskylän kaupungin hallinnoiman Rainer-hankkeen ohjausryhmä, Marja Heikkilä
- SARANA-hankkeessa kehitetyn moniammatillisen tilanearvioityöskentelymallin kehittämistyöryhmä, Sivi Talvensola
- Uusi Sairaala-hankkeen ohjausryhmä, Marja Heikkilä
- Virkku-osahankkeen teemaryhmä, Jyväskylän seudun Nuorisoseura / Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry / Välitin-hanke, Anja Saksola

Hallitustyöskentely:

- Haukkalan säätiön hallitus, jäsen Marja Heikkilä, projektisihteeri Sivi Talvensola
- Huoltaja-säätiön hallitus, Marja Heikkilä varapuheenjohtajana
- Jyväskylän seudun mielenterveysseura ry:n hallitus, Marja Heikkilä ry:n puheenjohtajana
- Keski-Suomen sosiaaliturvayhdistyksen hallitus, Marja Heikkilä
- Perusturvaliikelaitos Saarikan johtokunta, Marja Heikkilä varapuheenjohtaja
- Sosiaaliasiamiehet ry, Eija Hiekka
- Varttuneiden asumisoikeusyhdistys JASO ry, hallitus Marja Heikkilä

Luennot, puheenvuorot ja lausunnot

- Sosiaaliasiamies Eija Hiekan opetustehtävät Jyväskylän ammattikorkeakoulussa, Jyväskylän yliopistossa ja Jyväskylän avoimessa yliopistossa.
- Johtaja Marja Heikkilällä lukuisia puheenvuoroja alan seminaareissa ja tilaisuuksissa sekä lausunnot sosiaali- ja terveysvaliokunnassa.

7 KOSKEN PALVELUTOIMINTA

Kosken palvelutoimintaan kuului sosiaaliasiamiestoiminta, kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksenteon täytäntöönpanosovittelu, konsultoiva varhaiserityisopettaja, lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä, koulutus ja konsultointi sekä selvitystyöt.

7.1 Sosiaaliasiamiestoiminta

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen sosiaaliasiamiehelle vuosi 2018 oli 15. toimintavuosi ja kolmas vuosi koko maakunnan kattavana. Päätoimisena sosiaaliasiamiehenä on alusta saakka työskennellyt Eija Hiekka. Sijaistuksissa ja vuosiselvityksen laatimisessa auttoi Sivi Talvensola ja vuosilomalla sijaisina toimivat myös Matleena Ullner ja Marianne Kuorelahti.

Sosiaaliasiamiestyö on ollut enimmäkseen asiakaspalvelua: yhteydenottoihin vastaamista ja sosiaalihuollon palveluja koskevaa selvittelyä, tiedotusta ja neuvontaa. Tavoitettavuuden ja ajankäytön tehostamiseksi otettiin käyttöön laiteriippumaton videoneuvotteluyhteys. Yhä yleistyvän sähköpostiasioinnin tietoturvaa lisättiin siten, että tunnistautumista edellyttävän Suomi.fi:n Vies-tit-palvelun oheen otettiin käyttöön myös helppokäyttöisempi turvaposti.

Henkilökohtaisia tapaamisia oli lukuisia ja asiakkaat pyysivät sosiaaliasiamiestä tuekseen viranomaistapaamisiin. Yhteistyötä oli ohjaus-, lupa- ja valvontaviranomaisten samoin kuin julkisten ja yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien, järjestöjen, oppilaitosten ja sosiaalialan kehittämishankkeiden kanssa. Vuonna 2018 oli useita lakiuudistuksia lausuttavana.

Erityisen kiinnostava oli Jyväskylän yliopiston Informaatioteknologian tiedekunnan kanssa toteutettu yhteishanke: Sosiaalinen hyvinvointi tekoälyn luonnollisen kielen testiesimerkkinä. Siinä testattiin tekoälyn tekstianalytiikan soveltumista sosiaaliasiamiehen vuosien 2010–2017 yhteydenottoaineiston käsittelyyn.

Sosiaaliasiamies kokosi kunnittain palautetta sosiaalihuollon palvelujen toimivuudesta, seurasi asiakkaan oikeuksien ja aseman kehitystä sekä laati lakisääteisen vuosiselvityksen. Vuoden 2017 selvitys julkaistiin sähköisenä ja se toimitettiin kunnanhallituksille, perusturvalautakuntiin, tarkastuslautakuntiin, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon, Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön ja Valviraan. Selvityksestä lähetettiin tiedote viestimille. Palvelujen tilaa ja kehittämistarpeita käsiteltiin kuntien luottamuselimissä ja Kosken koordinoimissa ammattilaisten työkokouksissa ja työryhmissä. Palautetta hyödynnettiin lisäksi koulutusten ja kehittämishankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Vuonna 2018 sosiaaliasiamiesasiat vähenivät hieman edellisvuodesta: sopimuskunnista tuli 428 eri asiaa (443 vuonna 2017), muista kunnista tuli 17 (23) asiointia. Sopimuskuntien yhteydenottomäärä vaihteli kuukausittain 24–52, vähiten niitä tuli touko- ja heinäkuussa ja eniten tammikuussa. Palvelun toteuttamisesta tuli eniten palautetta ja tyytymättömyys oli yhteyden-

oton syynä 316 kertaa ja tiedustelu 112 kertaa. Toimeentulotukiasiat vähenivät selvästi – niitä tuli yhteensä 82 (133), joista kuntiin kohdistui 45 (60) ja Kelaan enää 37 (73). Lastensuojelusta tuli 113 (84) eri asiointia ja tuntuva kasvun lisäksi sen monivaiheiset prosessit työllistivät sosiaaliasiamiestä eniten. Muutamista palveluista tuli yksittäisiä yhteydenottoja, mutta ikääntyneiden palveluista tuli 45 (37), vammaispalveluista 41 (45) ja perheasioista 35 (28) tilastointia. Peräti 11 kunnasta tuli korkeintaan viisi yhteydenottoa. Eniten asiointeja tuottivat Jyväskylä 178 (201), Äänekoski 47 (38), Laukaa 42 (43), Muurame 20 (19), Saarijärvi 19 (23) ja Jämsä 18 (32). Sosiaalihuollon palvelupalautetta, asiakkaan aseman kehitystä ja toimenpide-ehdotuksia käsitellään tarkemmin sosiaaliasiamiehen vuoden 2018 selvityksessä.

7.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän 14. toimintavuonna palvelua oli tarjolla Keski-Suomen maakunnan kunnille sekä muille toimijoille. Tehtävässä toimi maaliskuusta alkaen Matleena Ullner.

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän palveluna tarjottiin konsultaatiota, työparityöskentelyä sekä koulutusta lastensuojelun ja lasten huollon ja tapaamisoikeuden piiriin kuuluvissa asioissa. Kysyntää palveluun oli tasaisesti ympäri vuoden. Työapua on tarvittu mm. lastensuojeluntarpeen selvityksiin ja työpariksi lastensuojelun asiakastyöhön.

Matleena Ullner toimi myös kunnan nimeämänä lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosovittelijana sekä jatkoi edeltäjänsä tavoin VOIKUKKIA-vertaisryhmätoiminnan aluekoordinaattorina Keski-Suomessa. Vuoden 2018 aikana Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä kokoontui neljä kertaa, joista kolmessa Matleena Ullner toimi sihteerinä, lisäksi hän toimi lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijaryhmän koollekutsujana sekä sihteerinä.

Matleena Ullnerin työpanoksesta 20 prosenttia osoitettiin loka–joulukuussa 2018 maakuntavalmistelun taustatyöhön, erityisesti lapsiin, nuoriin ja perheisiin kohdistuvien sosiaalipalveluiden kuvaamiseen.

7.3 Konsultoiva varhaiserityisopettaja

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen hallinnoima konsultoivan erityislastentarhanopettajan palvelutoiminta alkoi vuonna 2009. Kosken tuotaman palvelun määrä on vähentynyt viimeisen viiden vuoden aikana kuntien ottaessa tehtävän omaksi toiminnakseen. Muutos on siten ollut myönteinen ja tavoiteltu kuntien varhaiskasvatuksen kehittämisen ja osaamisen

vahvistumisen näkökulmasta. Vuonna 2018 palvelutoimintaa jatkettiin sopimuksin kahden (2) kunnan kanssa. Palvelua käyttivät Joutsan ja Hartolan kunnat. Tehtävässä toimivat VEO:t Kaarina Parikka ja Liisa Grönholm-Sihvola.

Konsultoivan varhaiserityisopettajan toimintatapoina ovat olleet:

- jalkautunut, suora henkilöstön ohjaus ja konsultaatio
- kuntien työntekijän työparina toimiminen
- osallistuminen asiakastapaamisiin/kotikäynteihin/neuvotteluihin
- puhelinkonsultaatio
- pedagogisen toiminnan suunnittelu yhdessä henkilöstön kanssa
- yksilö-/pienryhmätyöskentely lasten ja terapeuttien kanssa
- varhaiserityiskasvatukseen liittyvän koulutuksen järjestäminen
- uusimpaan tutkimukseen ja hyväksi todettuihin toimintamalleihin perustuva kehittämistyö

7.4 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä

Lastensuojelulain (417/2007) 14 §:n mukaan "Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulee asettaa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajista, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoista sekä muista lastensuojelutyössä tarvittavista asiantuntijoista koostuva lastensuojelun asiantuntijaryhmä. Lastensuojelun asiantuntijaryhmä avustaa sosiaalityöntekijää lapsen huostaanottoa sekä sijaishuoltoa koskevien asioiden valmistelussa ja muussa lastensuojelun toteuttamisessa. Lisäksi asiantuntijaryhmä antaa lausuntoja lastensuojelutoimenpiteitä koskevan päätöksenteon tueksi."

Keski-Suomessa asiantuntijaryhmän toimintaa on koordinoanut Koske vuodesta 2009 lähtien. Ryhmän olemassaololla turvataan lain toteutuminen. Ryhmä sai vuoden aikana tehtäväkseen hyvin monimuotoisia asiakastilanteita, joissa edellytetään vaativaa erityisasiantuntijuutta, etenkin laki- ja erityissairaanhoidon osaamista. Tarvittavan asiantuntemuksen saaminen konsultaatioihin lisäsi kustannuksia tilanteissa, joissa sitä ei ole saatavissa maakunnasta (esim. jääviys). Konsultaatiosta veloitettiin tilaajakuntia todellisten kustannusten mukaan.

Asiantuntijaryhmän kokouksiin oli varattu ennakoon 10 kokoontumisaikaa kuukauden viimeiselle perjantaille heinä- ja elokuuta lukuun ottamatta. Vuonna 2018 asiantuntijaryhmä kokoontui 2 kertaa. Lisäksi Keski-Suomen kunnat ilmaisivat tarpeensa konsultaatiolle viisi kertaa, mutta ryhmä ei kui-

tenkaan toteutunut. Myös näiden kertojen järjestelyt työllistivät Kosken henkilöstöä. Konsultaatioiden peruuntumiseen johtavia syitä olivat pääasiallisesti joko se, että tarvittavia asiantuntijoita ei löytynyt sovittuna ajankohtana tai se, että tilaajakunnan sosiaalityöntekijä ei ehtinyt valmistella asiakastapauksesta tarvittavia taustatietoja asiantuntijoiden käyttöön. Yhden kerran konsultaatio peruuntui myös hitaan postin kulun vuoksi.

7.5 Koulutus ja konsultointi

Vuoden aikana ei toteutettu maksullisia koulutuksia.

Olimme yhteistyökumppanina järjestämässä mm. seuraavia tilaisuuksia:

- *Moniammatillisen asiakastyön intensiivijakso, ns. SARANA-jakso*, aloitusseminaari 25.1. ja loppuseminaari 13.4., järjestäjinä Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Koske
- Valtakunnalliset *Sosiaalialan asiantuntijapäivät 13.3.* Järjestelyistä vastasivat Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry sekä Globex
- *Osallisuuden ja asumisen alueellinen kierros 17.4.* Jyväskylä, Kehitysvamma-alan neuvottelukunta KVANK
- *Toimi – perusturvan ja toimeliaisuuden uudistushankeeseen avoin keskustelutilaisuus 23.5.* Jyväskylä, TOIMI-hanke ja Koske
- *Haukkalan säätiön kutsuseminaari 20.9.* Jyväskylä
- *EU-Vammaiskorttikiertue 19.11.* Jyväskylä, Kehitysvammaisten palvelusäätiön Vammaiskortti-hanke ja Koske
- *Promeq-alue-seminaari 19.11.2018*, Jyväskylä, Promeq-tutkimusryhmä, JY ja Koske
- *Sosiaalityön tulevaisuus -kuulemistilaisuus 21.11.* Jyväskylä, selvityshenkilö Anna Metteri, PRO SOS-hanke, Koske
- Jatkoimme kehittämissyhteistyötä sote-johtamisen oppisopimuskoulutuksissa (SOTE-JET ja SOTE-lähiesimieskoulutukset, sotekehittäjävalmennus). Toteuttajina Gradia ja POKE

Konsultointi

- Kosken suunnittelijan työpanosta myytiin Haukkalan säätiölle kotisivujen päivittämiseen ja tapahtumien järjestämiseen sekä The Alliance for Childhood – European Network Group -organisaation kotisivujen päivittämiseen ja sosiaalisen median viestinnän tueksi.

7.6 Selvitystyöt

Matleena Ullner aloitti lokakuussa maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun liittyvän selvityksen Keski-Suomen järjestämissuunnitelmaan liittyvistä *lasten, nuorten ja perheiden palvelukuvauksista*. Työ jatkuu vuonna 2019.

8 KEHITTÄMIS- JA HANKETOIMINTA

8.1 Kansa-koulu II – Määrämuotoisen kirjaamisen tuki sosiaalialalla

Kansa-koulu II on valtakunnallinen hanke, joka tukee määrämuotoisen kirjaamisen käyttöönottoa sote-organisaatioissa. Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) on myöntänyt hankkeelle valtionavustusta 1.1.2018–31.12.2019. Hanke on jatkoa 1.8.2015–31.12.2017 toimineelle Kansa-koulu-hankkeelle. Hanketta hallinnoi Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy, Socom. Keski-Suomessa hankkeessa työskenteli Riikka Rantanen.

Kansa-koulu II -hanke jatkaa Kansa-koulu-hankkeessa aloitettua sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanoa. Hanke tukee Kansa-hankkeen (Sosiaalihuollon valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen ja määrämuotoisen kirjaamisen toimeenpanohanke 2016–2020) tavoitetta mahdollistaa asiakastiedon saatavuus siellä, missä asiakastieto on tarpeen asiakkaan palvelun suunnittelemiseksi ja järjestämiseksi.

Sosiaalialan tiedonhallinnan kansallinen kehittämistyö tähtää sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiin tietojärjestelmäpalveluihin. Kanta-palvelut otetaan käyttöön myös sosiaalihuollossa alkaen vuonna 2018. Tällöin asiakastiedot ovat ammattihenkilöiden käytössä riippumatta siitä, missä ammattihenkilö työskentelee. Kansalaisten käyttämä Omakanta-palvelu laajenee sosiaalihuollon tiedoilla vuonna 2020. Tällöin sosiaalihuollon asiakastiedot ovat myös asiakkaan käytössä.

Kansa-koulu II -hankkeessa on tavoitteena kohdentaa kirjaamisvalmennus siihen osaan sosiaalipalveluiden henkilöstöstä, joka ei vielä ole osallistunut

valmennuksiin. Hankkeen tavoitena on, että sosiaalihuollon asiakastietoa kirjattaessa koko Suomessa on yhtenäiset menettelytavat, jolloin sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain vaatimukset ovat siirtyneet osaksi sosiaalipalvelujen arkea. Kansa-koulu-hankkeessa järjestetyn kirjaamisvalmennuksen kohderyhmänä oli sosiaalialan henkilöstö julkisissa ja yksityisissä organisaatioissa, joka käsittelee työssään sosiaalihuollon asiakastietoja. Kansa-koulu II -hanke jatkaa kirjaamisvalmentajien valmennusten toteuttamista koko Suomen alueella ja kohderyhmä laajenee. Hanke on järjestänyt vuoden 2018 aikana kirjaamisvalmennusta myös sote-esimiehille, koulutusorganisaatioiden edustajille, sote-organisaatioiden asiakirjahallinnosta vastaaville toimijoille sekä yksityisille palveluntuottajille.

Kansa-koulu II -hankkeen toteuttavat 11 sosiaalialan osaamiskeskusta sekä Hyvinvointialan liitto ja oppilaitokset. Kukin osaamiskeskus verkottaa oman alueensa kunnat, kuntayhtymät ja maakunnat sekä Hyvinvointialan liitto yksityiset palveluntuottajat mukaan hankkeen työpaketin toteutukseen. Koske osallistuu hankkeeseen hankekumppanina. Kosken alueella työskentelevän osa-aikaisen (50 %) aluekoordinaattorin vastuualueena hankkeessa on ollut yksityisten palveluntuottajien kirjaamisvalmentajavalmennusten suunnittelu ja toteutus. Vuoden 2018 aikana aluekoordinaattori on osallistunut yksityisille suunnatun markkinointimateriaalin tuottamiseen, valmennuksista tiedottamiseen ja valmennusmateriaalin päivitykseen. Lisäksi aluekoordinaattorin tehtävänä on ollut tukea alueen kirjaamisvalmentajia ja kuntia hankkeen tavoitteiden mukaisessa kehittämistyössä.

Keväällä 2018 järjestettiin vielä kirjaamisvalmentajavalmennuksen lisäryhmiä, jotka suunnattiin pääasiassa julkisille organisaatioille. Kaakkois- ja Keski-Suomen alueelle järjestettiin yksi ryhmä etätoteutuksena. Ryhmästä valmistui yhdeksän kirjaamisvalmentajaa, joista neljä työskentelee Keski-Suomen alueella.

Valtakunnallisesti toteutettavat yksityisten palveluntuottajien kirjaamisvalmentajavalmennukset käynnistyivät syksyllä 2018. Valmennuskokonaisuutta pilotoitiin Attendon kanssa ja tämän lisäksi loppuvuoden aikana järjestettiin kaksi kaikille yksityisille palveluntuottajille avointa ryhmää. Syksyllä järjestettyä ryhmistä valmistui yhteensä 92 uutta kirjaamisvalmentajaa.

Keski-Suomen sosiaalihuollon organisaatioissa järjestettyihin kirjaamisvalmennuksiin oli osallistunut vuoden loppuun mennessä yhteensä 2 318 henkilöä, joista julkisten organisaatioiden henkilöstöä oli 2 111 ja yksityisen sektorin henkilöstöä 207. Valtakunnallisesti sosiaalihuollon organisaatioiden valmennuksiin oli osallistunut vuoden loppuun mennessä yli 27 000 henkilöä.

Kosken alueella työskentelevät kirjaamisvalmentajat koottiin vuoden alussa yhdeksi maakunnan alueella toimivaksi valmentajaverkostoksi. Aluekoordinaattori on vastannut valmentajaverkoston koordinoinnista ja tapaamisten sisällöstä. Valmentajaverkoston tapaamisia järjestettiin viisi, joista kolme kevään aikana Kosken tiloissa ja kaksi syksyllä etäyhteydellä. Verkostotapaamisten sisällössä painottuivat organisaatioiden valmennusten suunnittelu ja kokemusten vaihtaminen sekä ajankohtaisen tiedon välittäminen sosiaalihuollon tiedonhallinnan asioista. Jokaisesta Kansa-koulu II -hankkeen maakunnallisesta valmentajaverkostosta on ollut nimettynä palvelutehtävittäin edustajia myös valtakunnalliseen THL:n sosiaalihuollon toiminta- ja tietomääritysten asiantuntijaverkostoon. Vuoden 2018 loppuun mennessä Kosken alueen valmentajaverkostoon kuului yhteensä 113 kirjaamisvalmentajaa, joista suurin osa työskentelee sosiaalihuollon julkisissa organisaatioissa. Kirjaamisvalmentajista 21 työskentelee yksityisen palveluntuottajan palveluksessa ja neljä alueen koulutusorganisaatioissa.

8.2 Palvelupolut kuntoon PAKU

Palvelupolut kuntoon (PAKU) -hanke kehittää palveluohjausta ja varhaisen tuen sosiaaliohjausta paljon tukea tarvitsevien työikäisten ja heidän läheistensä näkökulmasta. Hankkeen tavoitteena on kehittää Keski-Suomeen kokonaisvaltainen palveluohjauksen malli, jossa huomioidaan ohjauksen eri tasot. Hanketta rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto (ESR) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) kautta. Hanketta hallinnoi Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK) ja osatoteuttajina ovat Koske sekä Gradia. Hanke toteutetaan ajalla 1.8.2018–31.12.2020 Jyväskylässä, Jämsässä, Laukaassa, Wiitaunionissa ja Äänekoskella. Koskessa hankkeessa työskentelee Anne Koivisto.

Hankkeessa palveluohjausta kehitetään yhteiskehittämisen menetelmin viiden eri toimenpidekokonaisuuden kautta, joiden koordinoituvastuu on jaettu hanketoteuttajien kesken. Näitä ovat:

- Yleisten asiakaslähtöisten palveluohjauksen laatuksien laatiminen (Koske)
- Varhaisen tuen sosiaaliohjauksen (ennaltaehkäisevän palveluohjauksen) kehittäminen (Koske)
- Digitaalisen palveluohjauksen kehittäminen (JAMK)
- Monialaisen intensiivisen palveluohjauksen kehittäminen (JAMK)
- Järjestölähtöisen palveluohjauksen kehittäminen (Gradia)

Yhteiskehittäminen on sitä, että palvelujen käyttäjät, ammattilaiset, järjestötoimijat, vapaaehtoistoimijat ja läheisverkostot kehittävät palveluita yhdessä. PAKU-hankkeessa on muodostettu yhteistyössä hankekuntien kanssa monialaisia kehittäjäryhmiä, jotka kokoontuvat yhteensä 6–10 kertaa hankkeen aikana. Tähän sisältyy kolme koulutuksellista työpajaa, joihin kokoontuvat kaikki Keski-Suomen kehittäjäryhmät jakamaan ajatuksiaan ja tuotoksiaan. Tavoitteena on kehittäjäryhmien työskentelyyn pohjautuen tuottaa kokonaisvaltainen palveluohjauksen toimintamalli. Palveluohjauksen laatuksiteerien avulla halutaan varmistaa yhdenvertaisuuden toteutuminen paljon tukea tarvitsevien työikäisten palveluohjauksessa maakunnallisesti. Laatuksiteerit rakentuvat koko hankkeen ajan kehittäjäryhmien työskentelyn perusteella. Lisäksi laatuksiteerien laatimista varten kootaan oma kehittäjäryhmä hankekunnista.

PAKU-hanke linkittyy vahvasti Keski-Suomi 2021-, PRO SOS- ja JYTE:n Valinnanvapauskokeilu -hankkeiden kehittämistyöhön. Hankeyhteistyötä tehdään tiiviisti yhtenäisten toimintamallien varmistamiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi.

8.3 PRO SOS - Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa

PROSOS-hanke kuuluu Euroopan sosiaalirahaston toimintalinjaan 5 Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta, erityistavoitteena työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen. Hanke kohdentuu heikoimmassa sosiaalisessa asemassa olevien, erityistä tukea tarvitsevien kansalaisten sosiaalisen osallisuuden tukemiseen. Hankkeelle myönnettiin loppuvuodesta jatkorahoitus, hankkeen kokonaisaika on siten 1.8.2016-31.7.2019. Rahoitus saatiin säästyneistä varoista aloituksen viivästyessä. Keski-Suomen osahankkeessa työskenteli Marianne Kuorelahti.

Hankkeen kuntakohtaisia kehittämiskokeiluja jatkettiin vuoden aikana, missä kokeilu- ja kehittämistyötä kohdennettiin asiakkaiden osallisuuden vahvistamiseen ja yhteiskehittämiseen. Asiakkaiden osallisuudesta ja yhteiskehittämisestä tuotettiin kaksi videoesitystä, jotka toteutettiin yhteiskehittämisen periaatteella. Lisäksi kuntakohtaisessa kehittämistyössä työstettiin monitoimijaista yhteistyötä ja yksikkökohtaisia työprosesseja.

Vuoden 2018 aikana hanketyössä painottui maakunnallinen näkökulma. Toimintavuoden aikana järjestettiin kaksi isompaa seminaaria; alkuvuodesta pidettiin Kokemuksia Kela- siirrosta -seminaari yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa ja keväällä järjestettiin sosiaalihuoltolain koulutuspäivä. Mo-

lempiin osallistui noin sata kuulijaa. Sosiaalihuoltolain koulutusta oli mahdollisuus seurata verkkolähetyksenä ja myöhemmin myös tallenteena.

Alkuvuodesta käynnistettiin aikuissosiaalityön maakunnallinen työryhmä. Työryhmä on jatkoa edellisvuoden ns. mallinnustyöpajoille. Työryhmä koontui kevään aikana neljä kertaa ja syyskaudella kolme kertaa. Työryhmässä käsiteltiin järjestämissuunnitelmaa, pidettiin mittaripaja (Kykyviisari ja aikuisten hyvinvoinnin kokonaisuuden mittari) sekä työstettiin palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman prosessia. Syksyllä järjestettiin Kela-kunta-yhteistoimintamallin työpaja yhteistyöstä ja asiakkaiden ohjauksesta (jatkuu keväällä 2019), jäsenettiin aikuisten palvelujen palvelukuvauksia järjestämissuunnitelman pohjaksi, marraskuun teemana oli sosiaalityön tulevaisuus osana valtakunnallista selvitystä. Työryhmän vakiinnuttaminen on jatkohankkeen keskeinen tehtävä.

Café Social -keskustelukahviloissa käytiin pohdintaa ajankohtaisista teemoista kuten päivystyksen sosiaalityöstä, uudesta asiakas- ja potilastietojärjestelmästä, päihdehuollon sosiaalityöstä ja asiakkaiden osallisuudesta. Oppilaitosyhteistyö sekä yhteistyö muiden alueella toimivien hankkeiden kanssa jatkui ja hanke toimi tiiviisti valtakunnallisessa hankeverkostossa. Lisäksi hanke oli mukana muiden alueella toimivien asukkaiden ja asiakkaiden osallisuutta tukevien hankkeiden ja toimijoiden kanssa maakunnallisissa osallisuusfoorumissa (MOF).

8.4 Rainer

1.6.2015–31.1.2018 toteutetun Rainer-hankkeen toimenpiteillä edistettiin keskisuomalaisen romanien etenemistä kohti työelämää. Hanketta hallinnoi Jyväskylän kaupunki, osatoteuttajina toimivat Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Hanketta rahoitti Euroopan unionin sosiaalirahasto ja Keski-Suomen elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen rooli hankkeessa oli kytkeä romaniasiat sosiaalialan osaamiskeskustoimintaan yhdeksi sen erityistehtäväksi. Kosken osuudesta vastasi Kosken johtaja, jonka työajasta kohdennettiin 10 % hankkeen toteutukseen.

Tavoite eteni toivottuun suuntaan. Koske toteutti sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella suunnittelu- ja selvityshankkeen romaniasiain sosiaali- ja terveydenhuollon osaamiskeskustoiminnan käynnistämiseksi.

8.5 Romaniasiain sosiaali- ja terveydenhuollon osaamiskeskus ROMKE

Joulukuussa 2017 käynnistyneessä sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamassa selvitystyössä romaniasioiden sosiaali- ja terveydenhuollon nykytilasta ja kehittämistarpeista tehtiin esitys romaniasioihin keskittyvän asiantuntijapalvelun integroimiseksi uudistuviin sote- ja maakuntarakenteisiin⁵. Selvityksessä esitetään romaniasioiden kansallisesta tutkimus- ja kehittämistoiminnasta vastaavan koordinaatioyksikön perustamista Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (Koske) yhteyteen. Yksikön tehtävänä on romaniväestön sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämistarpeiden tunnistaminen ja romanien sosiaalisen osallisuuden edistäminen. Koordinaatioyksiköstä käytetään lyhennettä ROMKE.

VTT Päivi Gyntherin tekemässä ”Romaniasioiden tutkimus- ja kehittämistoiminta sote-uudistuksessa” -selvityksessä on selkiytetty romaniasioiden sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämistoiminnan (T&K) vastuutahot ja tavoitteena on vakiinnuttaa kyseinen toiminta sosiaali- ja terveysalan kansallista kehittämistä koskevan sääntelyn piiriin. Valtakunnallisella sosiaalialan osaamiskeskusverkostolla on vuodesta 2002 ollut lakisääteinen tehtävä edistää sosiaalialan perus- ja erityisosaamista ja turvata sosiaalialan alueellista yhteistyötä edellyttävien erityisosaamista vaativien palvelujen ja asiantuntijapalvelujen saatavuus. Tähän asti erityisvaltionosuutta on suunnattu ruotsin- ja saamenkielisten sosiaalipalvelujen kehittämiseen. Selvityksessä esitetään romaneille kansallisena vähemmistönä mahdollisuus tulla osallisiksi sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen kehittämistoimintaan.

Selvitys kytkeytyy kansalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä aluehallinnon uudistukseen. Selvityksessä tarkastellaan myös romaniasioiden hallinnon tilannetta ja uudistamista sekä paikallisesti että kansainvälisesti. Raportti keskittyy sosiaali- ja terveysalan kysymyksiin, koska toimeksianto saatiin sosiaali- ja terveysministeriöstä. Toisaalta keskittyminen sote-asioihin on aiheellista erityisesti moniperusteisesti haavoittuvassa asemassa olevien romaniasiakkaiden hyvän hoidon, huolenpidon ja osallisuuden turvaamiseksi. Raportti pohjautuu laajaan hyvinvointinäkemykseen, koska sen ehdotukset kytkeytyvät Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymä KeHO:n ideologiaan. Ihmislähtöisessä hyvinvoinnin osaamiskeskittymässä sairauksien hoidon rinnalle tuodaan vahvasti kokonaisvaltainen, hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistäminen.

---

⁵ Gynther (2018) [Romaniasioiden tutkimus- ja kehittämistoiminta sote-uudistuksessa](#)

ROMKE-raporttia tehtäessä kartoitettiin eri toimijoiden näkemyksiä sähköisellä kyselyllä ja sitä täydentävällä asiantuntijahaastattelulla. Lisäksi pyydettiin kirjalliset kannanotot kolmelta vaihtoehdoiselta sijoituspaikalta (THL, DIAK, Koske). Selvitykseen koottiin myös katsaus alan opinnäytetöihin, tutkimusraportteihin ja kansainvälisiin ihmisoikeussopimusten seurantaelin-ten suosituksiin.

Raportti sisältää 26 toimenpide-ehdotusta, joista 10 keskeisintä on koottu yhteenvedoon. Ne liittyvät ROMKE:n konkreettisiin perustamistoimenpiteisiin, tehtäviin, tutkimuseettisiin periaatteisiin sekä viestintään ja selkeään kieleen.

Hanke toteutettiin sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksessa. Neuvotteleva virkamies Henna Huttu sosiaali- ja terveysministeriöstä toimi ohjausryhmän puheenjohtajana. Selvityksen laati VTT Päivi Gynther. Hankkeen määräaika päättyi 31.8.2018. Rahoitusvaihtoehtojen kartoittaminen ROMKE-toiminnan käynnistämiseksi jatkuu. ROMKE-suunnitelmaa esiteltiin mm. Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston (WFEO) edustajien tapaamisessa 14.12.

8.6 Yhdessä ei olla yksin – Keski-Suomen kuntien ja järjestöjen hyvinvointiyhteistyö

Hallinto, rahoitus ja henkilöstö

Huhtikuussa 2017 Koskella käynnistyi STEA-rahoitteinen kolmevuotinen hyvinvointiyhteistyöhanke 'Yhdessä ei olla yksin'. Yhteistyösopimuksen hankkeen toteutuksesta teki neljätoista keskisuomalaisista kuntaa ja joukko maakunnallisia järjestötoimijoita. Hankkeen toisen vuoden budjetti oli 169 000 euroa. Hankkeen projektipäällikkönä toimi Sirpa Pekkarinen ja projektikehittäjänä Päivi Kaski. Kaskin perhevapaan sijaisuutta hoiti Anja Saksola. Lisäksi yhteisöpedagogiopiskelija Anniina Ahlholm työskenteli kesän aikana osa-aikaisena projektikehittäjänä. Marraskuussa Jussi Haatainen aloitti palkkatuella projektisuunnittelijan tehtävässä. Vuoden kuluessa hankkeessa avusti viisi sosiaali- ja yhteisöalan opiskelijaa, noin 2–3 kuukauden verran kukin.

Hankehenkilöstö osallistui Kosken työyhteisön koulutuksiin ja tilaisuuksiin sekä käytti ulkopuolista työnohjausta. Syyskuussa hankkeen työntekijät kävivät Helsingissä Kuntamarkkinoilla sekä tutustumassa Kohtaus ry:n vertaishankkeeseen.

Hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Raili Haaki ja varapuheenjohtajana Antero Mikonranta. Ohjausryhmä kokoontui neljä kertaa.

Hankehenkilöstön tukena toimi hankkeen kohderyhmien mukaiset asiantuntijaryhmät, joiden kokoukset olivat avoimia ja sisältöihin oli kohderyhmä voinut tehdä esityksiä ja aloitteita; HILJA – heikossa asemassa ja syrjäytymisuhan alla olevat, Lasten ja lapsiperheiden parissa toimivat, Nuorten parissa toimivat järjestöt, kuntien nuorisotoimi ja työllistämispalvelut, Maahanmuuttajat, joilla heikko suomen kielen taito, Keski-Suomen hyvinvointihankkeet, sekä Kuntien hyvinvointikoordinaattorit ja hyvinvointivastaavat. Lisäksi hankkeella oli lukuisia verkostotapaamisia eri kunnissa ja toimijoiden keskuudessa.

Hankkeen tavoitteet ja toteutus

Hankkeen tavoitteena on vähentää yksinäisyyttä ja selvittää osallisuuden esteitä keskisuomalaisten asukkaiden keskuudessa. Kyyjärvellä ja Äänekoskella tehtiin asukkaiden keskuudessa kyselyt yksinäisyyden kokemuksista. Kyselyjen tulokset esiteltiin kansalaisilloissa. Selvitysten ansiosta hanke ja paikalliset toimijat ovat voineet kohdentaa toimintaa haavoittuvassa asemassa tai syrjäytymisvaarassa oleviin asukkaisiin.

Kyyjärvellä hankkeen toiminta oli osallisuuden edistämässä järjestöstrategiatyössä kunnan tukena sekä erityisesti maahanmuuttajataustaisten asukkaiden hyvinvointitoiveiden esille tuomisessa yhteistyöhön vapaaehtoisten kyyjärveläisten kanssa. Äänekoskella yhteistyökumppaneita ovat olleet erityisesti seurakunnat, päihde- ja mielenterveyskuntoutujien kanssa työtään tekevät sekä kaupungin nuorisotoimi. Paikallisesti järjestettiin yhteistyössä Jyväskylän Seta ry:n ja Ääneseudun Ilona ry:n kanssa seksuaalista moninaisuutta käsittelevät tilaisuudet, joiden seurauksena paikkakunnalla käynnistyivät säännölliset vertaistapaamiset Setan ohjauksessa. Marraskuussa Äänekoskella järjestettiin onnellisuustutkija Markku Ojasen luentotilaisuus yhteistyössä kaupungin ja Keski-Suomen Muistiyhdistyksen ja Sydänpöytäin kanssa. Muita tutkijavieraita saatiin maakuntaan, kun hanke järjesti Kosketus-verkostotapaamiset Jyväskylässä. Huhtikuussa vieraana oli nuorten toivosta tutkimuksen tehnyt terveystieteiden tohtori Kaija Tikkanen ja lokakuussa köyhyystutkija Jouko Karjalainen.

Muissa kunnissa hanke selvitti toimijoita, toimitiloja ja jo olemassa olevia keinoja osallisuuden lisäämiseksi. Selvityksiä tehtiin mm. Jyväskylässä Keltinmäessä ja Huhtasuolla, Jämsässä Hallissa ja Länkipohjassa sekä Joutsassa. Laukaassa toteutettiin yhteistyössä Laukaan kunnan ja yhdistysten kanssa järjestötoimijoiden verkostotapaamisia ja vapaaehtoistoiminnan messut.

Kehittämistä ja uuden toiminnan kokeiluja

STEA:n yksinäisyyden vähentämisen rahastosta rahoitettujen keskisuomalaisten hankkeiden kanssa järjestettiin yksinäisyysseminaari helmikuussa. Seminaarin tuloksena käynnistyi #sutonnähty-kampanja, jolla tehdään yksinäisyys näkyväksi ja siihen liittyvät pienetkin auttamiset arvokkaaksi. Kampanja jalkautettiin kaikkiin hankkeen tilaisuuksiin ja hyvinvoinnin messutapahtumiin. Kampanja hyödyntää some-verkkoviestinnän keinoja ja media-yhteistyötä maakuntalehti Keskisuomalaisen kanssa.

Maakunnan KeHO-verkostossa ja Meijän Polku -kampanjassa mukana olleen hanke järjesti Viitasaarella Meijän Ranta -hyvinvoinnin ja esteettömyyden kesätapahtuman yhteistyössä paikallisten toimijoiden ja kaupungin kanssa. Viitasaarelle ja Äänekoskelle jalkauduttiin yksinäisten Kohtaamisia -kahvilatapaamiseen yhteistyössä JAMK:n hallinnoiman Yksissä-hankkeen kanssa. Maahanmuuttajataustaisten asukkaiden yksinäisyyttä selvitettiin ja sen vaikutusta vähennettiin YHDESSÄ! -nuorten tapaamisissa Jyväskylässä ja kotouttamisen klinikkapäivinä Kyyjärvellä ja Karstulassa. Hanke osallistui vuotuisen Asunnottomien Yön valmisteluun ja toteutukseen Jyväskylässä. Hanke oli myös mukana eri toimijoiden verkostotapahtumissa Laukaan avovankilassa. Hankkeen aloitteesta maakuntaan perustettiin köyhyysverkosto, joka toimii osana valtakunnallista 'Kuka kuuntelee köyhää' -verkostoa.

Vuoden 2018 aikana hanke tuotti kolme työpajaa, joissa käsiteltiin hyvinvointitupien ja kohtaamispaikkojen merkitystä. Työpajojen tuloksena perustettiin Keski-Suomen kohtaamispaikat -verkosto, jonka työryhmän koordinaatiosta vastaa hanke ja kumppaneina ovat Kansalaistoiminnakeskus Matara, Jyväskylän kaupungin strategia ja kehittäminen -yksikkö sekä KYT-järjestöpalvelut.

Projektikehittäjän työnä oli discord-alustan toiminnan kokeilut nuorten nettipelaajien sekä omaishoitajien kokemusten ja vertaistuen tarpeen selvittämiseksi. Kokeiluissa yhteistyökumppaneina olivat Muutila ry:n hanke Homies Youth Work ja SPR:n Länsi-Suomen piiri.

8.7 Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymä KeHO

KeHO-toiminnan tavoitteena on muodostaa Keski-Suomeen kansainvälisesti kilpailukykyinen terveyden edistämisen, sosiaalisen hyvinvoinnin, liikunnan, urheilun ja kuntoutuksen osaamis- ja yrityskeskittymä sisältäen tutkimus-, kehitys-, innovaatio- ja koulutustoimintaa. Koske on yksi aiesopimuksen kuudestatoista allekirjoittajatahosta. Jokainen aiesopimuksen allekirjoittanut sopijaosapuoli osallistuu kehittämishankkeeseen omien strategisten tavoitteidensa mukaisesti. Koske rahoitti KeHO-toimintaa 2 000 eu-

rolla ja kohdensi siihen pääasiassa johtajan ja suunnittelijan työpanosta 8 000 eurolla.

KeHO:n laaja verkosto jatkoi yhteistyön syventämistä ja tämän konkreettisia ilmentymiä. Kosken osalta näitä olivat mm. seuraavat toimet: Marja Heikkilä ja Sivi Talvensola osallistuivat KeHO:n työryhmiin, verkostopäiviin, hyvinvointitaloushankkeen ja KeHO:n digitaalisen alustan suunnitteluun sekä siihen liittyneeseen Platform Strategies for Business -kurssiin. Suunnittelija osallistui lisäksi Kasvu Open Health Track -kasvuyritysten kiirotatapäivään rinnallakulkijana. Yhdessä ei olla yksin -hanke tiivistä yhteistyötä Meijän Polku -kampanjan kanssa. Koske yhteistyössä kumppaneiden kanssa suunnitteli KeHO-toiminnan tavoitteita edistävän mielenterveystoimijien maakunnallisen tukihankkeen, Meijän Mieli. Romaniasioiden kansallisesta tutkimus- ja kehittämistoiminnasta vastaavan koordinaatioyksikön toiminta suunniteltiin kytkeytyvän tiiviisti KeHO:n hyvinvointia edistävään tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

8.8 Hankeyhteistyö

Koske toimi yhteistyökumppanina seuraavissa alueella käynnissä olevissa hankkeissa:

- **Osallistava terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen PROMEQ (2016–2019).** Viiden yliopiston ja kahden tutkimuslaitoksen muodostama konsortiohanke on osa Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamaa ohjelmaa Terveys, hyvinvointi ja elämäntavat. Hankkeen tavoitteena on kehittää näyttöön perustuvia, eri kohderyhmiä puhuttelevia ja kustannusvaikuttavia menetelmiä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Koske on yhteistyökumppanina Jyväskylän yliopiston toteuttamissa työpaketeissa 4 (pitkäaikaistyöttömät) ja 6 (65 vuotta täyttäneet sosiaali- ja terveyspalveluiden monikäyttäjät). Kosken johtaja on jäsenenä hankkeen yhteiskunnallisessa neuvonantajaryhmässä. Hankkeen tuloksia kytettiin PRO SOS ja PAKU -hankkeiden toimintaan ja tilaisuuksiin. Lisäksi yhteistyössä järjestettiin hankkeen alueseminaari Jyväskylässä.
- **Kukoistava kotihoito - Keski-Suomen ikäihmisten kotona pärjäämisen tuen uudistus (2016–2018).** Ikäihmisten ja omaishoidon kärkihankkeen tuloksena maakunnassa on asiakaslähtöinen, vaikuttava ja kustannustehokas ympärivuorokautinen kotihoito. Koske kytkeytyi hankkeeseen erityisesti muutosagentin kanssa tehtävän yhteistyön sekä ikäihmisten palvelukuvausten valmistelun kautta.

- **Keski-Suomen lasten ja perheiden parhaaksi (KSLAPE) (2017–2018)** Keski-Suomessa toteutettavassa lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa Koske on ollut yhteistyökumppanina erityisesti osaamis- ja tukikeskustustyöskentelyssä sekä erityis- ja vaativan tason palvelujen kehittämistyössä. Yhteistyötä on tehty myös tilaisuuksien järjestämisessä, mm. maakunnallinen kuraattorien ja koulupsykologien työkokous.
- **Sosiaalisen kuntoutuksen kehittämishanke (SOSKU) (2015–2018)** SOSKU-hankkeessa sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaiset ja asiakkaat ideoivat, luovat, kehittävät ja testaavat yhdessä sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalleja. Tutkimus ja koulutus tukevat kehittämistyötä. Keski-Suomessa toimi kaksi osahanketta, Jyväskylässä ja Laukaassa. Yhteistyö on konkretisoitunut osallisuuden ja aikuissosiaalityön teemojen ympärillä tehtävään kehittämistyöhön PRO SOS- ja Yhdessä ei olla yksin -hankkeen kanssa.
- **Keski-Suomen vaikuttavat järjestöt (2017–2020)** hankkeen pää tavoitteena on järjestöjen roolin, aseman ja osallisuuden vahvistaminen osana maakunta- ja soteuudistusta. Koske osallistui hankkeen vuoden 2018 toteuttamiin aluetilaisuuksiin ja kehittämispäiviin. Toiminnallinen yhteistyö on konkretisoitunut alueellisen hyvinvointityön rakenteen suunnittelussa, Yhdessä ei olla yksin -hankkeen kautta sekä järjestöille suunnattuihin sote-tilaisuuksiin osallistumisena.
- **Järjestöjen palvelutuotannon selvitys (2018–2019).** Koske osallistuu ja rahoittaa joulukuussa 2018 lähtölaukauksen saanutta Keski-Suomen järjestöjen palvelutuotantoselvitystä. Toukokuun loppuun valmistuva selvitys tuottaa jäsennettyä tietoa järjestöjen toiminnasta ja palvelutuotannon volyyymistä maakunnassa sekä tiivistää kolmannen sektorin yhteistyötä.

8.9 Valmistelussa olleet hankkeet

Meijän Mieli – Mielenterveystoipujien arjen ja toimintakyvyn parantaminen minipuolisen tukitoiminnan avulla -hankkeeseen haettiin STEA-rahoitusta toukokuussa 2018. Hanketta valmisteltiin usean järjestötoimijan yhteistyönä ja hakijana toimi Koske. Avustusta ei tuolloin ehdotettu, mutta kehoitettiin hakemaan sitä uudestaan rajatumilla toiminnoilla ja resursseinilla sekä tarkemmilla yhteistyötahojen roolituksilla. Hankkeen valmistelua jatketaan Kosken koordinoimana tähtäimenä STEA:n kevään 2019 haku.

Toiminnalle on alueella osoitettu tarve ja hanke on suunniteltu kohderyhmälähtöisesti. Keski-Suomesta puuttuu vapaaehtoisia, jotka toimivat mielenterveystoipujien kumppaneina, vaikka muuta vapaaehtoistyötä tehdään paljon. Mielenterveystoipujien tukeminen koetaan liian vaikeaksi. Siksi tarvitaan uutta toimintaa ja viestintää, jolla luodaan joustavia, yksilöllisiä ja rohkeavia tuki- ja vapaaehtoistyön ratkaisuja vapaaehtoisille ja toipujille.

Paikka Auki II – osatyökykyisen tai nuoren alle 30-vuotiaan työelämävalmiuksien vahvistamiseen tähtäävä STEA-rahoitteinen hanke, josta Koskelle myönnettiin rahoitus kevään 2018 haussa. Hankerahoitus tullaan käyttämään nuoren palkkaamiseen viestintä- ja toimistoassistentin tehtävään vuoden määräaikaiseen työsuhteeseen.

LIITTEET

LIITE 1. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n jäsenet joulukuussa 2018

1. Hankasalmen kunta
2. Haukkalan säätiö
3. Joutsan kunta
4. Jyväskylän aikuisopiston Sosiaali- ja terveysala (osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää)
5. Jyväskylän ammattikorkeakoulu
6. Jyväskylän ammattiopiston Sosiaali- ja terveysalan oppilaitos (osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää)
7. Jyväskylän Katulähetys
8. Jyväskylän kaupunki
9. Jyväskylän seudun mielenterveysseura ry
10. Jyväskylän yliopisto
11. Jyvässeudun Omaishoitajat ry
12. Jämsän ammattiopisto (osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää)
13. Kannonkosken kunta
14. Karstulan kunta
15. Keski-Suomen kehitysvammaisten tukipiiri ry
16. Keski-Suomen muistiyhdistys ry
17. Keski-Suomen vammaispalvelusäätiö
18. Keuruun kaupunki
19. Kinnulan kunta
20. Kivijärven kunta
21. Konneveden kunta
22. Kuhmoisten kunta
23. Kuiville Pyrkivien Tuki ry
24. Kyyjärven kunta
25. Laukaan kunta
26. Luhangan kunta
27. Mannerheimin lastensuojeluliiton Keski-Suomen piiri
28. Multian kunta
29. Muuramen kunta
30. Pelastakaa lapset ry
31. Pesäpuu ry
32. Pihtiputaan kunta
33. Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskuksen Sosiaali- ja terveysala
34. Puustellin Tuki ry
35. Saarijärven kaupunki
36. Sininauhaliitto
37. Sovatek-säätiö
38. Talentia Keski-Suomi ry
39. Toivakan kunta
40. Uuraisten kunta
41. Vaajakosken suvanto ry
42. Varttuneiden asumisoikeusyhdistys JASO
43. Viitasaaren kaupunki
44. Väentupa ry
45. YAD
46. Äänekosken kaupunki

LIITE 2. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry:n hallitus vuosille 2017–2019

Hallituksen jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet. Puheenjohtaja Päivi Kalilainen, varapuheenjohtaja Kati Närhin.

	Jäsen	Varajäsen
1.	Päivi Kalilainen, Jyväskylän kaupunki	Marja Laurila, Viitasaaren kaupunki
2.	Kati Närhi, Jyväskylän yliopisto	Mikko Mäntysaari, Jyväskylän yliopisto
3.	Sari Välimäki, K-S sosiaaliturvayhdistys	Anu Huovinen, Pelastakaa Lapset ry
4.	Heljä Siitari, Talentia Keski-Suomi	Erkki Keski-Lusa, Sininauhaliitto
5.	Sakari Möttönen, JASO ry	Kirsti Kokkola, Jyväskylän aikuisopisto
6.	Tuija Hauvala, Jyväskylän seudun mielenterveysseura	Lari Kemiläinen, Vaajakosken Suvanto ry
7.	Mirja Immonen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu	Kare Norvapalo, Jyväskylän ammattikorkeakoulu
8.	Mikael Palola, SoTe kuntayhtymä / Perusturvaliikelaitos Saarikka	Anu Pihl, Toivakan kunta
9.	Jouko Janhonen, K-S Kehitysvammaisten tukipiiri	Helena Koskimies, K-S Kehitysvammaisten tukipiiri
10.	Jari Ketola, Pesäpuu ry	Mirja Lavonen-Niinistö, Mannerheimin lastensuojeluliiton Järvi-Suomen Piiri
11.	Outi Markkanen, Äänekosken kaupunki	Sinikka Hotti, Keuruun kaupunki

LIITE 3. Kosken henkilöstö vuonna 2018

Kosken palkkaama henkilöstö:

1. **Marja Heikkilä**, johtaja
2. **Sivi Talvensola**, suunnittelija
3. **Eija Hiekka**, sosiaaliasiamies
4. **Matleena Ullner**, kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä (3/2018 alkaen)
5. **Liisa Grönholm-Sihvonen**, varhaiserityisopettaja (Hartola)
6. **Kaarina Parikka**, varhaiserityisopettaja (Joutsa)
7. **Marianne Kuorelahti**, hankekoordinaattori, PRO SOS – Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa
8. **Anne Koivisto**, projektikoordinaattori, Palvelupolut kuntoon PAKU (10/2018 alkaen)
9. **Sirpa Pekkarinen**, projektipäällikkö, Yhdessä ei olla yksin
10. **Päivi Kaski**, projektikehittäjä, Yhdessä ei olla yksin (vanhempainvapaalla)
11. **Anja Saksola**, projektikehittäjä, Yhdessä ei olla yksin (1/2018 alkaen)
12. **Anniina Ahlholm**, projektikehittäjä, Yhdessä ei olla yksin (6–9/2018)
13. **Jussi Haatainen**, projektisuunnittelija, Yhdessä ei olla yksin (11/2018 alkaen)
14. **Päivi Gynther**, suunnittelija, Romanasian sosiaali- ja terveydenhuollon osaamiskeskus ROMKE -suunnitteluhanke (6/2018 saakka)

Muu oske-henkilöstö

1. **Riikka Rantanen**, aluekoordinaattori, Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanohanke Kansa-koulu II, Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom

LIITE 4. Kosken talous vuonna 2018

	BUDJ. 2018	01/18 12/18	TOT-%	TOT. 2017	TOT.IND. 2018-2017
VARSINAISEN TOIMINNAN TUOTOT					
Toimintatuotot	172260,00	153374,45	89,0	233981,58	65,55
Koulutus- ja konsultointituotot	14000,00	2050,00	14,6	8287,73	24,74
Muut tuotot	338652,00	315899,76	93,3	319809,22	98,78
VARSINAINEN TUOTOT YHTEENSÄ	524912,00	471324,21	89,8	562078,53	83,85
VARSINAISEN TOIMINNAN KULUT					
HENKILÖSTÖKULUT					
Toimihenkilöiden palkat	-320361,30	-312259,93	97,5	-315041,54	99,12
Tuntipalkat	-8025,00	-9140,50	113,9	-6667,85	137,08
Muut palkkamenot	-76139,58	-54181,78	71,2	-68681,67	78,89
Sosiaalikulut	-81457,07	-74481,78	91,4	-78597,65	94,76
HENKILÖSTÖMENOT YHTEENSÄ	-485982,95	-450063,99	92,6	-468988,71	95,96
TOIMITILAVUOKRAT					
Toimitilavuokrat	-54400,00	-53404,35	98,2	-53740,84	99,37
VUOKRAT YHTEENSÄ	-54400,00	-53404,35	98,2	-53740,84	99,37
MUUT KULUT					
Matka- ja majoituskulut	-37700,00	-26797,11	71,1	-26495,21	101,14
Henkilöstön koulutuskulut	-5000,00	-8734,85	174,7	-5401,20	161,72
Muut henkilöstökulut	-800,00	-1318,12	164,8	-913,48	144,30
Muut vuokrat	-10200,00	-9785,49	95,9	-8082,58	121,07
Aine- ja tarvikeostot	-2450,00	-3754,52	153,2	-5889,03	63,75
Muu toimitilakulut	-9040,00	-12907,27	142,8	-18891,99	68,32
Myynti-markkinointikulut	-1500,00	-1221,31	81,4	-2631,56	46,41
Edustuskulut	-150,00	-726,76	484,5	-1067,35	68,09
Toimisto-, puhelin- ja tietoliikennekulut	-16400,00	-18109,13	110,4	-18238,07	99,29
Vakuutukset	-1750,00	-1182,83	67,6	-997,52	118,58
Ostetut palvelut	-32350,00	-27036,53	83,6	-46640,41	57,97
MUUT KULUT YHTEENSÄ	-117340,00	-111573,92	95,1	-135248,40	82,50
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-657722,95	-615042,26	93,5	-657977,95	93,47
KÄYTTÖTALouden JÄÄMÄ (+/-)	-132810,95	-143718,05	108,2	-95899,42	149,86
SATUNNAISERÄT					
Rahoitus- ja satunnaiset tuotot	0,00	-3,32	0,0	0,00	0,00
Rahoitus- ja satunnaiset kulut	0,00	-55,00	0,0	-24,91	220,79
YLEISAVUSTUKSET					
Yleisavustukset	145000,00	144862,00	99,9	144969,00	99,93
TUOTTOJÄÄMÄ ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	12189,05	1085,63	8,9	49044,67	2,21
TULOVEROT					
Tulovero	0,00	-535,08	0,0	-10176,35	5,26
TILIKAUDEN TULOS (+/-)	12189,05	550,55	4,5	38868,32	1,42

LIITE 5. Kosken julkaisutoiminta vuonna 2018

Kosken julkaisut saatavana osoitteessa: <http://koskeverkko.fi/julkaisut/>

Kosken Raportteja -sarja:

1. **Gynther, Päivi:**
[Romaniasioiden tutkimus- ja kehittämistoiminta sote-uudistuksessa](#)
(pdf, 1,02 Mt)
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, raportteja 44/2018
95 sivua
2. **Hiekka, Eija & Talvensola, Sivi:**
[Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen sosiaaliasiamiehen selvitys vuodelta 2017](#) (pdf, 3,44 Mt)
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, raportteja 43/2018
111 sivua

Muita julkaisuja:

1. **Nyrhinen R, Hiekka E, Silvennoinen M, Talvensola S, Talvitie-Lamberg K** (2018). [Sosiaalinen hyvinvointi tekoälyn luonnollisen kielen testiesimerkinä](#).
Informaatioteknologian tiedekunnan julkaisuja/Jyväskylän yliopisto (2018, 72) (AI and Natural Language Processing for Social Wellbeing, Publication serie of the Faculty of Information Technology in University of Jyväskylä)
2. **Heikkilä, Marja** (2018) [Itä- ja Keski-Suomen YTA-alueen LAPE / vammais-OT ryhmä työskentelyraportti](#). 20.12.2018

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite:

Matarankatu 4
40100 Jyväskylä

koskeverkko.fi